

Είναι δύσκολο να βρεθεί φωτογραφία του Ανδρέα Εμπειρίκου από τις δεκαετίες του '50 και του '60, που να μην είναι φορτωμένος με μία ή και περισσότερες μηχανές. Μανιώδης φωτογράφος, ενδιαφερόταν για σκηνές δρόμου και καθημερινής ζωής, γοητευόταν όμως από τις γυναίκες και τα μικρά κορίτσια. Τις «παιδίσκες» που απαθανατίζει σε προκλητικά «αθώες» πόζες.

Στα ταξίδια του στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες περνούσε περισσότερες ώρες στα μαγαζιά με τις μηχανές παρά στα βιβλιοπωλεία, ενώ με φетиχιστικές διαθέσεις συγκέντρωνε τον φωτογραφικό του εξοπλισμό, αναφέρει ο γιος του **Λεωνίδας Εμπειρίκος** στο λεύκωμα «Φωτοφράκτης-Ο Ανδρέας Εμπειρίκος φωτογράφος», που θα κυκλοφορήσει η «Αγρα» σε επιμέλεια του Γιάννη Σταθάτου.

Στις σελίδες του, όπως και στην έκθεση «Ανδρέας Εμπειρίκος: Προσωπική Μυθολογία» που εγκαινιάζεται στις 17 Δεκεμβρίου στην Τεχνόπολη, θα έχουμε την ευκαιρία να δούμε πρώτη φορά δύο ενόπιτες φωτογραφιών του ποιητή, που θεωρούνταν χαμένες από την Κατοχή και βρέθηκαν πρόσφατα, η μία στα πράγματα τα της μητέρας του και η δεύτερη στο Μουσείο Μπενάκη.

Από αυτές ξεχωρίζουν οι εικόνες από το Παρίσι που μοιάζουν με φιλμ νουάρ, η πόλη της Ανδρου γαλήνια κάτω από το μεσημεριάτικο φως, οι πλανόδιοι μουσικοί που περιφέρονται στην Αθήνα. Δεν λείπουν όμως και τα γυμνά που υπήρχαν σε ένα φάκελο με την ιδιόχειρη ένδειξη «Ασεμνα», και «δείχνουν δύο μοντέλα σε μια σειρά από γυμνές και ημίγυμνες πόζες», σημειώνει ο Γ. Σταθάτος. «Στις περισσότερες προβάλλεται αρκετά επίμονα το αιδούιο, ενώ σε άλλες η χρήση εξαρτημάτων, όπως διαφανές πλαστικό αδιάβροχο ή καλτσοδέτες, προσδίδει μία κάπως φетиχιστική χροιά».

Ο Εμπειρίκος επέλεγε για μοντέλα του γυναίκες και κορίτσια που συναντούσε στις περιπλανήσεις του και τα φωτογράφιζε ευκαιριακά, ενώ άλλες φορές τα έβαζε να ποζάρουν ανέμελα, με ανασηκωμένο φουστάνι, όπως κι ένας άλλος συγγραφέας-φωτογράφος, ο Λιούις Κάρολ της «Αλίκης στη χώρα των θαυμάτων».

«Είναι προφανές πως ο φωτογράφος είχε μια προσωπική γοητεία που του επέτρεπε να πλησιάζει στα καλά καθούμενα γυναίκες παντελώς άγνωστες και να τις φωτογραφίζει χωρίς, όπως φαίνεται, αυτές να δυσανασχετούν -μάλλον το αντίθετο, όπως δηλώνει το γέλιο των δύο γυναικών στο κατώφλι μιας πόρτας, στην Κέρκυρα το 1955», σημειώνει ο Γιάννης Σταθάτος.

Είχε όμως και το «σπάνιο για την εποχή χάρισμα να πλησιάζει τα παιδιά χωρίς συγκαταβατικότητα. Το επιβεβαιώνουν εξάλλου οι μεταγενέστερες μαρτυρίες των τότε νεαρών μοντέλων του, όπως της Μαρίνας Καραγάτση ή της Δέσποινας Τελώνη: Η φωτογραφική γνωριμία του Εμπειρίκου με τη μικρή Δέσποινα ήταν ενθουσιώδης. Τη φωτογράφιζε άλλοτε με ραντεβού στο ξενοδοχείο, όπου η μικρή πήγαινε συνοδευόμενη από τη μητέρα της και μερικές φορές τυχαία όποτε δινόταν ευκαιρία. Η κ. Τελώνη θυμάται ότι ο Εμπειρίκος ήταν πολύ λεπτολόγος στη φωτογραφική τεχνική του.

Στην αγνή παιδική της μνήμη ο Εμπειρίκος ►

έχει καταγραφεί σαν μια γλυκιά φυσιογνωμία με ελκυστικά μάτια και τόσο συμπαθητικό χαμόγελο».

Ωστόσο, το πιο σταθερό μοντέλο ήταν ο ίδιος του ο γιος, τον οποίο φωτογράφιζε δύο ή τρεις φορές το χρόνο, επί 17 συνεχή χρόνια, ενώ οι πιο ευρηματικές του φωτογραφίες ανταποκρίνονται στο πνεύμα του υπερρεαλισμού: Τέτοιο είναι ένα αφιλόξενο τοπίο γεμάτο φραγκοσουκιές και βράχους που μοιάζει με πίνακα του Τανγκί, αλλά και τα ακρωτηριασμένα αγάλματα ανάμεσα σε καμινάδες εργοστασίων.

Η τέχνη της φωτογραφίας δεν ήταν ξεκομμένη από την ψυχαναλυτική ιδιότητα του Εμπειρικού. Σύμφωνα με το Γ. Σταθάτο, όταν κρατούσε τον φακό, μπορούσε να επεμβαίνει απρόσκλητος στη ζωή των άλλων, διατηρώντας απόσταση ασφαλείας. Συνδέεται όμως και με το συγγραφικό του έργο: Στον «Μεγάλο Ανατολικό», ο φωτογράφος Λουδοβίκος Νουμπάρ εκβιάζει την παιδίσκη Φλώσσυ για να της χαρίσει σειρά πορνογραφικών φωτογραφιών: «...για να αποκτήσης ολόκληρη τη σειρά πρέπει να δεχθής να σε φωτογραφίσω και εσένα να κανεις “κάτι” μαζί μου σε όποια πόζα θέλω..». Και στην «Οκτάνα» όμως έγραφε, ήδη από το 1960: «Και τώρα που άνοιξε και έκλεισε ο φωτοφράκτης σαν μάτι αδέκαστο και συνελήφθη ο χρόνος, ο ρεμβασμός αυξάνει την ζωή και δίδει στην κάθε εικόνα την κίνηση και την ευελιξία που φέρνει από τα βάθη μιας πηγής (της ιδικής του) ζεστό το πιο κρυφό της νόημα». ▲

